

ingen Sinde kunne beskæres dem ved deres Talsmænd at hævde deres Standpunkt, og man maa da haabe, at der i Folkets Fler-tal vil være saa megen sund Sans og Ret-sind, at der ingen Overgreb finder Sted.

Det Forslag, der foreligger til Be-handling, er jo Frugten af mange og trange Forhandlinger. Det har nu været ude til Vælgerne Dom. Det kan vel siges, at der har været ringe Tid til at agitere imod Forslaget og for en mere konservativ Grundlov. Det kan ogsaa siges, at Folket i denne Tid, hvor den frygtelige Krig hænger Europa, har haft sine Tanker henvendt paa andet end paa Grundlovsændringer. Men en Kendsger-ning er det dog, at Grundlovssagen nu har været forhandlet i en Række Aar her i Rigsdagen, at den har været bragt ud for Vælgerne Domstol ved Folketingsval-get i 1913 og ved Landstingsvalget i 1914, og at Vælgerne ved de nu sidst foretagne Valg ikke paa nogen næneværdig Maade har vist, at man vilde forsøge paa at komme bort fra den Overens-komst, hvorindunder man har bøjet sig fra alle Partier. Med disse Bemærkninger vil jeg anbefale at stemme for det fore-liggende Forslag.

Trier: Inden vi endeligt vedtager Grundlovsforslaget, vil jeg gerne udtale min Glæde over, at vi midt under vældige Verdensmagters blodige Sammenstød rundt omkring os har kunnet gennemføre et Fredens Værk, der afslutter 50 Aars indre politiske Kampe, og gennemføre det under Tilslutning fra alle Partier. For mig har den Tid, i hvilken Grundlovsfor-slaget, der snart bliver Landets Grundlov, forberedes i en snævrere Kreds af Mænd fra alle politiske Sider, virket som et uforglemmeligt Lyspunkt i vor politiske Historie. De, der deltog i dette Sam-arbejde, har følt, at det var den gode Aand i Folket, der med eet levede op og fik Styrke nok til at overvinde de Vanske-ligheder og den Modvillie, der hidtil havde spærret for Sagen. Der var Øje-blikke, hvor det var, som om de Dage i 1849, da vi første Gang fik en fri For-fatning, vaagnede til Live igen. Jeg tror, at den Fællesfølelse, Arbejdet blev baaret af, ogsaa ud i Fremtiden vil blive af Værdi for vort offentlige Liv. Enigheden om at ville naa Maalet i Fællesskab var Udtryk for politisk Modenhed og Evne til at maale Øjeblikkets Krav med Fremtidens Maalestok og derved se udover de snævrere Partiinteresser. Og i den Enstemighed,

med hvilken Vælgerne Landet over har gjort Rigsdagsvalgene til Fredsvalg, ser jeg et Udtryk for, at Folket som Helhed med en tilsvarende Modenhed har for-staaet, hvad Hensynet til den Udvikling, der er gaaet for sig, og til den Fremtid, der ligger foran os, kræver. Lad saa ogsaa den nye Grundlov have sine svage Punkter — den er jo kun Menneskeværk, og den har skullet bringe mange Hoveder under een Hat —, saa betyder det dog noget stort og væsentligt, at den har kunnet blive til, at Regering og Rigsdag i gensidig Forstaaelse har kunnet finde hinanden, og at Vælgerne uden at betænke sig har kunnet sætte Segl under deres Overenskomst.

Det bliver nu andre Problemer, om hvis Løsning vort offentlige Liv vil samle sig. Jeg tror, vi kan være glade ved at have faaet lagt en politisk Fællesgrund, paa hvilken Samfundsinteresserne og Kræf-terne fri og ligestillede kan bryde sig mod hinanden og forene sig med hinanden uden Privilegier for den ene Part, der bliver til Forurettelser mod den anden Part.

Med disse Ord anbefaler jeg Forslaget til endelig Vedtagelse.

Frijs: Den langvarige Kamp om Danmarks nye Grundlov er nu afsluttet efter at have gennemløbet alle naturlige Faser. Og dette er godt. Jeg har fra Begyndelsen af, fra vi første Gang fik denne Sag herop, hævdet, at det vilde være urigtigt, hvis man herinde paa Rigsdagen fattede Beslutninger mellem Partierne, som foregreb Landstingsvælger-nes Stilling. Man kan mene om Institu-tionen „de umiddelbare Vælgere“, hvad man vil: En Faktor i vor Forfatning var den, en Faktor, som ikke burde overspringes. Det er den heller ikke er ble-vet. Senere end jeg havde ønsket, er der kommet en Landstingsopløsning; men vi fik Landstingsopløsningen i Fjor Sommer, og Resultatet af den var, at ikke alene den store Masse, den almindelige Masse af Landstingsvælgere ønskede Forandring i vor nuværende Grundlov, men at der ogsaa indenfor den snævrere Kreds, indenfor de umiddelbare Vælgeres Kreds, fandtes et ikke ubetydeligt Tal, som heller ikke ønskede at bevare den nuværende Grund-lov. Jeg tror — og jeg tror, at det er til Gavn for den Grundlov, som vi nu faar for vort Land —, at det nu med Rette kan siges, at ingens Ret er frataget dem, men at den er afgivet frivilligt.